

۲۴۷۶۵۹۱

نسبت امنیت با حریم خصوصی با رویکردی بر فقه و حقوق
اسلامی

www.ketab.ir

مرتضی قشونی

انتشارات سروینه

۱۴۰۳

سرشناسه: قشونی، مرتضی، ۱۳۷۲-

عنوان قراردادی: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc

عنوان و نام پدیدآور: نسبت امنیت با حریم خصوصی با رویکردی بر فقه و حقوق اسلامی/مرتضی قشونی؛ ویراستار الهام فرزاد.

مشخصات نشر: تهران: سروینه، ۱۴۰۳.

مشخصات ظاهری: ۷۰ ص.

شابک: ۱۵۰۰۰۰۰ ریال ۷-۱۴-۶۸۳۷-۶۰۰-۹۷۸:

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۶۲ - ۷۰.

موضوع: حق صیانت از حریم شخصی (فقه)

Privacy, Right of (Islamic law) حق صیانت از حریم شخصی

Privacy, Right of

حق صیانت از حریم شخصی -- ایران

Privacy, Right of -- Iran

حریم شخصی (فقه) *Privacy (Islamic law)

حریم شخصی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام

Privacy -- Religious aspects -- Islam

حریم شخصی -- قوانین و مقررات -- ایران Privacy -- *Law and legislation -- Iran

رده بندی کنگره: ۶/BP۱۹۸

رده بندی دیویی: ۳۷۹/۲۹۷

شماره کتابشناسی ملی: ۹۵۹۰۵۹۷

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیپا

نشر سروینه

نسبت امنیت با حریم خصوصی با رویکردی بر فقه و حقوق اسلامی

مرتضی قشونی

چاپ اول: بهار ۱۴۰۳ ۵۰۰

قیمت: ۱۵۰۰۰۰ تومان

شابک:

۷-۱۴-۶۸۳۷-۶۰۰-۹۷۸

پیشگفتار

امنیت از مهم ترین و بنیادی ترین نیازهای هر انسانی است تا بتواند به زندگی خود ادامه دهد، این مهم در حکومت‌ها و جوامع بشری و به تبع آن در حکومت اسلامی اهمیتی دو چندان پیدا می‌کند زیرا جوامع برای ادامه حیات خود نیازمند امنیت هستند و تأمین امنیت نیز از وظایف اصلی حاکمان و حکومت‌هاست. امنیت در فقه و حقوق اسلامی نیز از جایگاه و اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و آیات و روایات بسیاری درباره اهمیت آن وجود دارد؛ همچنین تأمین امنیت در حکومت اسلامی مورد توجه شارع مقدس قرار گرفته است و تأمین امنیت از وظایف مهم و اصلی حاکم اسلامی به شمار می‌رود که باید با استفاده از ظرفیت‌های موجود در حکومت اسلامی و فقه سیاسی به تأمین و برقراری امنیت در حکومت و جامعه اسلامی بپردازد. تأمین امنیت توسط حکومت مستلزم ورود و ایجاد محدودیت در برخی از دیگر حقوق و نیازهای اساسی مردم آن نظام و حکومت می‌باشد. حق حریم خصوصی و آزادی از مهم ترین حقوق اساسی بشری است که یا از دیگر حقوق و نیازها مهم تر و یا به نوعی در برگیرنده سایر حقوق و نیازها می‌باشد. حق حریم خصوصی در اصل اولی در فقه مقدس اسلام و قوانین موضوعه دارای حرمت و جایگاه ویژه‌ای می‌باشد که در شرایطی خاص برای تأمین امنیت جامعه و افراد آن با عنوان ثانویه این حرمت به صورت محدود و با شرایطی از بین خواهد رفت. رابطه آزادی با امنیت نیز یک رابطه تعاملی می‌باشد و وجود هر یک مبتنی بر وجود دیگری است.

امنیت از نیازهای اولیه و بنیادین انسان‌ها و جوامع بشری می‌باشد و زندگی بدون امنیت تقریباً امکان پذیر نیست. حکومت‌ها و دولت‌ها و به تبع آن حکومت آن‌ها حکومت و حاکم اسلامی وظیفه دارند تا این امنیت را در تمامی عرصه‌های آن برای نظام و حکومت و مردم و جامعه تأمین نمایند.

انسان‌ها و جوامع بشری حقوق و نیازهای اساسی دیگری نیز دارند که باید در کنار یا زیر سایه امنیت تأمین شود و نباید حکومت و حاکم نسبت به آن‌ها بی تفاوت باشد. نکته دیگر این که تا امنیت نباشد زندگی جوامع بشری و به تبع آن تأمین دیگر حقوق و نیازهای آن‌ها با اختلال مواجه می‌شود و وجود امنیت که نیاز اساسی و بنیادی در جامعه محسوب می‌شود، لکن مسأله اصلی این است که این مکان وجود دارد که تأمین امنیت با دیگر نیازها حقوق اساسی مردم و جامعه تداخل و تزاخم پیدا کند، لهذا باید دید چگونه می‌توان بین این حقوق و نیازها جمع ایجاد کرد آیا با حکومت مجاز است برای تأمین امنیت در حقوق نیازهای اساسی مردم مثل حق حریم خصوصی و یا آزادی محدودیت ایجاد کند یا بالعکس و چه رابطه و مناسبتی بین امنیت و این حقوق و نیازهای اساسی وجود دارد.

باید این مهم بررسی شود که در حکومت اسلامی که مبتنی بر شرع مقدس یا بر پایه حکومت الهی می‌باشد، چه راه کاری برای آن وجود دارد و اختیارات حاکم اسلامی در تأمین امنیت چگونه و بر چه اسلوب و شیوه‌ای استوار است.

نظام‌ها و حکومت‌های مختلف راهبردها و روش‌های متفاوتی با توجه به نوع جهان بینی و نوع درکشان از مفهوم امنیت برای تأمین و استقرار امنیت در جامعه خود و مقابله با تهدیدات امنیت خود دارند.

مبانی، گستره و محدوده اختیارات ورود نظام‌ها و حکومت‌ها به عرصه‌های مختلف امنیت نیز با توجه به آنچه گذشت متفاوت است؛ مثلاً اینکه برای هر نظام و جامعه کدام عرصه امنیت اهمیت بیشتری دارد و کدام عرصه کم اهمیت تر است؟ و یا اینکه برای ایجاد امنیت تا کجا پیش خواهند رفت، چه چیزهایی را فدای امنیت خواهند کرد؟ و یا اینکه در کجا و به خاطر چه اصول و آرمان‌هایی حاضرند از امنیت صرف نظر کنند؟ در نظام‌ها و حکومت‌ها متفاوت است.

با توجه به نگاه حاکمیتی حکومت اسلامی و توجه ویژه و اختیارات گسترده‌ای که فقه و حقوق اسلامی به حاکم اسلامی داده است بررسی مبانی و محدوده اختیارات حاکم در تأمین امنیت با این مقدمه‌ای که گذشت اهمیت بسیار بالایی دارد.

حال باید دید حاکم نظام اسلامی نیز با توجه به جهان بینی توحیدی نظام اسلامی و وجود شریعت مبین اسلام در این نظام، دارای چه مؤلفه‌ها، اختیارات و محدودیهایی برای تأمین امنیت می‌باشد؛ و خطوط قرمز امنیت در نظام اسلامی چگونه تعریف می‌شود.

با توجه به جهان بینی توحیدی در نظام اسلامی و اداره حکومت اسلامی بر اساس دستورات شارع مقدس و دین مبین اسلام قطعاً برای تأمین امنیت مانند دیگر مسائل و مهمات چارچوب خاصی قرار داده شده است و این چارچوب توسط شارع مقدس تعیین گردیده است؛ همچنین با توجه به ارزش‌ها، نیازها و حقوق مختلف افراد همچنین شرایط جامعه امنیت نیز دارای محدوده و چارچوب خاص خود می‌باشد؛ و حاکم اسلامی نمی‌تواند برای ایجاد امنیت عرصه‌های مختلف زندگی در جامعه را

تحت تأثیر قرار دهد و تأمین امنیت نیز دارای محدودیت‌ها، احکام و شرایط مخصوص خود است.

لذا توجه به مبانی و محدوده اختیارات حاکم در تأمین امنیت و بکار بستن آنها در دکترین امنیتی کشور می‌تواند زمینه ساز افزایش کارایی و تأثیرگذاری حکومت اسلامی در ایجاد و تأمین امنیت و مقابله با تهدیدات امنیتی و تبدیل آن تهدیدات به فرصت شود.

امنیت^۲

امنیت در زبان فارسی مصدر جعلی است و به معنای آسایش، سلامت، ایمن شدن، در امان بودن، آسودگی و بی‌گزندی است (مفین) این واژه در زبان عربی «امن» گرفته شده است و به معنای آرامش قلبی و از بین رفتن ترس و نگرانی و ضد خوف است. «الامن» و «الامانه» همیشه همراه هستند و باهم می‌آیند و متضاد ترس هستند (الرازی).

ابن فارس می‌گوید: امنیت دو معنای نزدیک به هم دارد؛ یکی وفاداری که متضاد خیانت است و معنای آن آرامش قلبی است و دیگری صداقت است. زمخشری نیز می‌گوید: فلانی امین همه است و همه به او اعتماد دارند و مردم وی را امین می‌دانند و از او نمی‌ترسند.

واژه امنیت مصدر جعلی است و ثلاثی مجرد آن «امن» است. واژه امنیت در متون قرآنی و روایی ذکر نشده است اما مشتقات آن همچون «أمن»، «یأمنوا»، در قرآن از